

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Joanna Lemańska

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi P.G. i J.G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VIII ACa 2011/25,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych

w dniu 18 listopada 2025 r.,

- 1. stwierdza, że przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. VIII ACa 2011/25 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącym P.G. i J.G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężne w wysokości po 2500 (dwa i pół tysiąca) złotych za okres od 23 czerwca 2020 r. do 18 listopada 2025 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących P.G. i J.G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia**

od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;

5. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących P.G. i J.G. kwotę 400 (czterystu) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski]

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego 22 września 2025 r. P.G. i J.G. (dalej: „skarżący”) wniesli do Sądu Najwyższego – za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie – skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, sygn. VI ACa 469/23 (aktualna sygnatura: VIII ACa 2011/25).

Skarżący, zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wniesli o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, VI Wydziałem Cywilnym w sprawie sygn. akt VI ACa 469/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. wydanie sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia rozpoznania spawy w terminie 1 miesiąca;

3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 15 000,00 zł;

4. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej J.G. kwoty 15 000,00 zł;

5. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych jak w postępowaniu zażaleniowym;

6. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych jak w postępowaniu zażaleniowym.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że w czerwcu 2020 r. skarżący złożyli do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o ustalenie, że Umowa o kredyt hipoteczny zawarta w sierpniu 2008 r. zawiera niedozwolone postanowienia umowne oraz o zasądzenie kwoty 114 494,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami

za opóźnienie. W uzasadnieniu skargi wskazano, że 14 lutego 2023 r. sąd I instancji podjął decyzję o przekazaniu akt do Sądu Apelacyjnego w Warszawie celem rozpatrzenia obu apelacji, a dopiero 15 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny doręczył pozwanemu odpis apelacji skarżących, natomiast nie doręczył skarżącemu odpisu apelacji złożonej przez pozwanego, jak również nie wyznaczył terminu rozprawy.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania

od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że wpłynęły one do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 14 lutego 2023 r. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie w SLPS, wylosowano sędziego referenta oraz zarządzono zawiadomienie stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy.

Dnia 15 listopada 2024 r. wysłano pozwanemu pismo z doręczeniem apelacji skarżących i wezwaniem do uzupełnienia braków formalnych apelacji.

Tego samego dnia Sąd Apelacyjny zwrócił akta sprawy Sądowi Okręgowemu celem rozważenia możliwości sprostowania wyroku w zakresie oznaczenia protokolanta biorącego udział w zamknięciu rozprawy.

Wniosek skarżących o udzielenie zabezpieczenia wpłynął do Sądu Apelacyjnego 6 grudnia 2024 r. Postanowienie udzielające zabezpieczenia zostało wydane 13 stycznia 2025 r.

Zarządzeniem z 17 września 2025 r. podjęto decyzję m.in. o doręczeniu odpisu apelacji pozwanego skarżącym i przedstawieniu akt Przewodniczącej Wydziału celem wyznaczenia terminu rozprawy.

Dnia 23 października 2025 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, po zamknięciu której nastąpiło ogłoszenie wyroku.

Powyższa sekwencja zdarzeń – przy jednoczesnym uwzględnieniu objętości akt sprawy sądu pierwszej instancji, które w momencie przekazania do Sądu Apelacyjnego liczyły niepełne 3 tomy – przemawia za uznaniem, że sporne postępowanie apelacyjne toczyło się dłużej, niż to było konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z tego względu, Sąd Najwyższy stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, stwierdza, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. VIII ACa 2011/25 doszło do przewlekłości postępowania.

Orzekając o przyznaniu skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sum pieniężnych w wysokości 2500 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej, jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie suma pieniężna nie może być niższa niż 2000 zł. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w czerwcu 2020 r. (wniesienie pozwu do Sądu Okręgowego w Warszawie), na rzecz każdego ze skarżących od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie należy zasądzić kwotę 2500 zł.

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącym żądanej przez nich kwoty po 15 000 zł.

Sąd Najwyższy dostrzega jednocześnie narastanie systemowego problemu, przekładającego się w oczywisty sposób na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych, polegającego na zaniechaniu przez Ministra Sprawiedliwości ogłaszania nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich, a tym samym na zablokowaniu procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych. W połączeniu z nieuniknionym przechodzeniem sędziów w stan spoczynku – skutkuje to dynamicznym wzrostem liczby wakatów w polskich sądach i nadmiernym obciążeniem sędziów pozostających w służbie, a tym samym narastaniem systemowych dysfunkcji wymiaru sprawiedliwości wyrażających się w przewlekłości toczących się postępowań. Zaniechania ze strony Ministra Sprawiedliwości podejmowania działań mających na celu zapewnieniu właściwej obsady sędziowskiej stanowią istotne źródło nadmiernej długości postępowań sądowych w Polsce, wprost i bezpośrednio wpływając na pogłębienie problemu systemowej przewlekłości postępowań.

Z akt sprawy wynika, że 23 października 2025 r. odbyła się rozprawa, po której został wydany wyrok, stąd nie było potrzeby wydania zaleceń na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

O zwrocie uiszczonej przez skarżących opłaty w kwocie 400 zł Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. O kosztach postępowania skargowego (w tym opłacie skarbowej od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa w kwocie 17 zł) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964), zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski

[K.O.]

[a.ł]